

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA NUOTOLINIO POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2020-12-23 Nr. TP-10

Vilnius

Posėdis įvyko 2020 m. gruodžio 8 d. 13 val. nuotoliniu būdu.

Posėdžio pirmininkė Dalia Urbanavičienė.

Posėdžio sekretorė Audronė Daraškevičienė.

Dalyvavo: Etninės kultūros globos tarybos (toliau – Taryba) pirmininkė dr. Dalia Urbanavičienė, EKG T nariai Nijolė Balčiūnienė, Sandra Daugirdienė, Ona Drobėlienė, Vilma Griškevičienė, Virginijus Jocys, dr. Petras Kalnius, Vaida Kasparavičienė, Kristina Kuprytė, Zita Mackevičienė, dr. Rasa Paukštytė-Šaknienė, dr. Lina Petrošienė, Jonas Rudzinskas, dr. Dalia Senvaitytė, dr. Loreta Sungailienė, Juozas Šorys, Jonas Vaiškūnas, dr. Daiva Vyčinienė, dr. Rūta Žarskienė. Svečiai: Daiva Belevičienė (ŽŪM Mokslo ir inovacijų skyriaus vyriausioji specialistė), Violeta Dubnikienė (ŽŪM Mokslo ir inovacijų skyriaus vyriausioji specialistė).

Kvorumas yra.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl Tautinio paveldo produktų įstatymo įgyvendinimo;
2. Dėl informacinės sistemos, skirtos tradicinių amatininkų ir tautodailininkų gaminių viešinimui virtualioje erdvėje, sukūrimo;
3. Dėl Nacionalinės J. Basanavičiaus premijos nuostatų įgyvendinimo ir 2020 m. laureato pagarsinimo;
4. Dėl advento ir Kalėdų folkloro/postfolkloro grojaraščio parengimo ir viešinimo;
5. Dėl Lietuvos profesijų klasifikatoriaus papildymo.
6. Kiti klausimai.

Darbotvarkei pritarta bendru sutarimu.

1. SVARSTYTA. Tautinio paveldo produktų įstatymo įgyvendinimas.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad Tautinio paveldo produktų įstatyme (toliau – TPPI) po pakeitimų 2018 m. buvo įtvirtinta, jog tautinio paveldo produktų sertifikavimas vyks tik iki

2025 m. gruodžio 31 d. (žr. TPPI 7 str. 1 d. 7 punktą). Ji paklausė ŽŪM atstovių, gal yra žinoma, kodėl nurodyta ši data. Ar tai reiškia, kad vėliau tautinio paveldo produktai nebegalės būti sertifikuojami?

V. Dubnikienė paaiškino, kad tokią datą buvo pasiūlusi Seimui įtvirtinti Vyriausybė. Kokie tokio pasirinkimo motyvai, neaišku: šį siūlymą pateikę žmonės ŽŪM nebedirba, o ŽŪM Tautinio paveldo skyrius yra beveik sunaikintas, bedirba tik du žmonės.

D. Belevičienė papildė, kad vienu metu buvo bandoma sertifikavimą iš ŽŪM perduoti Žemės ūkio rūmams, tačiau ŽŪM tam pasipriešino, nes sertifikatas yra rašomas Ministro vardu. Jos nuomone, galimai baigtinė sertifikavimo data buvo numatyta kaip galimybė tuo metu perkelti sertifikavimo funkciją iš vienos institucijos į kitą.

D. Urbanavičienės nuomone, Tarybai reikėtų pasiūlyti išbraukti iš TPPI baigtinę sertifikavimo datą. Ji taip pat pastebėjo, kad TPPI nenurodoma, jog Tautinio paveldo produktų taryba (toliau – TPP taryba) turi būti sudaryta iš tautinį paveldą išmanančių ekspertų, nors jai priskiriamos ekspertinės funkcijos. Ji paklausė ŽŪM atstovių, kokia yra TPP tarybos sudėtis, kaip ir kiek TPP taryba apskritai veikia.

D. Belevičienė informavo, kad TPP tarybos sudėtis šiuo metu yra atnaujinama. Pastaruosius du metus ji beveik visai nedirbo, nes Tautinio paveldo skyrius buvo sunaikintas, paliekant jame dirbti tik vieną žmogų. Visgi TPP taryba patvirtino tautinio paveldo produktų sertifikavimo kriterijus, kuriuos, D. Belevičienės nuomone, reikėtų kartas nuo karto peržiūrėti. Yra nustatyta, kad tautinio paveldo produktas turi turėti 100 metų tradiciją. Ne už ilgo į 100 metų laikotarpį paklius ir tarybiniai dalykai. Tad D. Belevičienės nuomone, galbūt verta nustatyti konkrečią datą, apibrėžiančią tautinio paveldo produktą. Ji pažadėjo, kad artimiausiu metu, pasikeitus ŽŪM vadovybei, nauja TPP taryba aktyviai bendradarbiaus su EKG T.

V. Dubnikienė papildė, kad TPP tarybos sudėtyje yra apie 20 institucijų atstovai, iš jų tik trečdalis yra susiję su tradiciniais amatais arba etnine kultūra. Anksčiau TPP taryba buvo mažesnės apimties, joje buvo mažiau institucijų, kurios nesisieja su etnine kultūra. Išplėsti TPP tarybą buvo ŽŪM vadovybės sprendimas.

D. Urbanavičienė priminė, kad dar 2010 m. EKG T atkreipė dėmesį, kad jei TPP taryba yra ŽŪM patariamoji institucija, tai jai vadovauti neturėtų pats žemės ūkio ministras – gaunasi, kad jis pats sau pataria. Trūksta logikos.

D. Belevičienė pastebėjo, kad jau tapo įprasta, jog europinės programos taip pat turi patariamuosius komitetus, kuriems taip pat vadovauja ŽŪM ministras.

D. Urbanavičienė atkreipė dėmesį, kad Kultūros ministerija tokią tvarką jau yra perdariusi: šios ministerijos patariamųjų tarybų pirmininkai yra renkami, nė vienai nevadovauja nei pats ministras, nei kitas asmuo iš ministerijos vadovybės. Ji paragino EKG T

teikti siūlymą keisti TPPĮ nustatant, kad TPP tarybos nariai turi pasižymėti kompetencija etninės kultūros ir tradicinių amatų srityje. Tai padėtų išvengti nekompetentų „ekspertų“ patekimo į TPP tarybą.

L. Sungailienė pasiūlė šį siūlymą įterpti į TPPĮ nurodant, kokio tipo institucijos galėtų siūlyti savo atstovus į TPP tarybos narius. Jos nuomone, čia reikėtų įtraukti ir nevyriausybinės organizacijas.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad TPPĮ šalia patariamąją funkciją atliekančios TPP tarybos yra įtvirtintas dar vienas ekspertinis darinys: Tautinio paveldo produktų, tradicinių mugių, tradicinių amatų mokymo programų, tradicinių amatų meistrų sertifikavimo ir atestavimo ekspertų komisija (toliau – Komisija). Ji yra sudaryta iš asmenų, turinčių kompetenciją šioje srityje, tiesiogiai dalyvauja sertifikavimo procese

D. Belevičienė pritarė, kad taip ir yra. Komisija yra sudaryta vien iš etninės kultūros srities žinovų. O TPP taryba išties yra patariamasis organas.

V. Dubnikienės pastebėjimu, patariamajame organe išties yra reikalingi ir kitų sričių ekspertai. Jos nuomone, nėra blogai, kad dalyvauja įvairių sričių institucijos. Tačiau, aišku, daugumą turėtų sudaryti etninės kultūros atstovai.

V. Jocio nuomone, etninės kultūros atstovai TPP taryboje turėtų sudaryti pusę.

J. Rudzinskas priminė, kad seniau EKGK labai glaudžiai bendradarbiavo su ŽŪM tautinio paveldo kuravimo srityje, o paskui pasipylė sprendimai, priimti EKGK nežinant. Jo nuomone, tai buvo susiję su idėja ŽŪM kelti į kitą miestą. J. Rudzinsko nuomone, EKGK vyksmą privalo stebėti. Nes būtent tada, kai šis stebėjimas prislopo, ŽŪM tautinio paveldo skyrius buvo išblaškytas į atskirus skyrius, kuriuose tautinis paveldas nėra labai vertinamas. Jis pridūrė, kad labai svarbi TPP tarybos funkcija buvo sertifikavimo srityje vykstančių vyksmų monitoringas.

D. Urbanavičienė paklausė ŽŪM atstovių, kaip yra su Bendrosios ŽŪM programos rengimu, įsiterpiant į Nacionalinį Lietuvos pažangos planą. Ar į ją bus įtraukti tautinio paveldo reikalai?

D. Belevičienė atsakė, kad Bendroji ŽŪM programa yra rengiama, į ją įtraukiamas ir tautinis paveldas. Tuo užsiima ŽŪM strateginio planavimo grupė. O paties tautinio paveldo priemonių veiksmų planas irgi bus rengiamas. Šiuo metu atliekamas užsakomasis tyrimas, kaip yra įgyvendinta 2012 – 2020 metų programa. Tyrimas atskleis, kas buvo gerai, kokios buvo klaidos. Tai bus naujos programos pagrindas. Sausio mėnesį turėtų būti jau pirmieji tarpiniai rezultatai. Tyrimą atlieka VŠĮ „Europos socialiniai ir ekonominiai partneriai“.

D. Urbanavičienė papildė, kad EKG T buvo labai nusivylusi, kai ŽŪM buvo visai panaikintas Tautinio paveldo produktų skyriaus pavadinimas. Ji paklausė, kokie dabar ŽŪM skyriai užsiima TPPĮ įgyvendinimu?

D. Belevičienė informavo, kad tautinis paveldas dabar yra kuruojamas Mokslo ir inovacijų skyriuje. Kai kurios funkcijos yra perleistos VšĮ „Kaimo rinkos ir verslų plėtros agentūra“ (toliau – Agentūra). Išsireikalauti, kad ŽŪM būtų išsaugotas Tautinio paveldo produktų skyriaus pavadinimas niekaip nepavyko.

D. Urbanavičienė paklausė, kaip su tautiniu paveldu dirbančios specialistės vertina šios srities specialistų skaičiaus sumažinimą? Ar spėjama įgyvendinti užduotis? Ar įmanoma šios srities plėtra?

D. Belevičienė pastebėjo, kad rūpestis tautiniu paveldu ŽŪM išties buvo nuėjęs į antrą planą. Tai priklausė nuo vadovybės. Tautinis paveldas ilgą laiką buvo laikomas atgyvena. Tik paskutiniojo ministro požiūris išties skyrėsi. Jis tai brangino ir vertino tautinį paveldą, tada atsirado ir dar vienas už tai atsakingas žmogus, pradėta gaivinti. Kalbant apie Agentūros darbą panašu, kad ŽŪM specialistės geriau atliktų Agentūrai patikėtas funkcijas. Perduodant užduotis Agentūrai dažnai atsitinka taip, kad arba ji nespėja, arba nesupranta. D. Belevičienės nuomone, geriau būtų Agentūrai patikėtas funkcijas susigrąžinti į ministeriją.

V. Griškevičienė pastebėjo, kad užsakytas tyrimas yra svarbus ir išreiškė viltį, kad su jo rezultatais galės susipažinti ir savivaldybės. Ji atkreipė dėmesį, kad šiuo metu požiūris į tautinį paveldą savivaldybėse taip pat yra pasikeitęs, jis nebėra taip gerai vertinamas kaip anksčiau. To priežastis - neaiškios konkrečios atsakomybės tarp institucijų, kūrėjų. Neretai tai atsiliepia tautinio paveldo produktų kokybei, meistras gauna tautinio paveldo produkto ženklą ir ne paslaptis, kad po kurio laiko kokybės nebesilaikoma. Taip nukenčia paslaugos, produkto gavėjas. Tautinio paveldo idėja neabejotinai svarbi. Tačiau profesionali ekspertinė stebėsena yra būtina. Kita problema – yra labai daug užklausų, kur nusipirkti, įsigyti tautinio paveldo produktų, ypač tai išryškėjo šiemet, esant karantinui, o virtualios, patrauklios Tautinio paveldo produktų parduotuvės nėra. Realizacijos ir produktų viešinimo, informacijos atnaujinimo klausimai taip pat labai aktualūs.

D. Urbanavičienė pasiūlė užbaigti pirmą klausimą nutarimu susitikti su Žemės ūkio ministru ir pasiūlyti aiškiau apibrėžti TPP tarybos sudarymo principus ir statusą, taip pat atsisakyti baigtinės sertifikavimo datos, o tam reikėtų inicijuoti TPPĮ patobulinimą.

V. Jocys pasiūlė pasitelkti ir EKG T jau atliktus tyrimus. Jis pritarė siūlymams ir pasiūlė parengti EKG T raštą.

K.Kuprytė pastebėjo, kad užsienio patirtis liudija, jog labai pasiteisina patariamasis tarybos, kurias sudaro įvairių sričių - ne tik kultūros, bet ir verslo, ekonomikos ir t.t. - atstovai. Žinoma, visi turi būti suinteresuoti globojamos srities vystymusi.

D. Urbanavičienė atkreipė dėmesį, kad TPPĮ numato, jog TPP taryba turi teisę kviešti kitų sričių ekspertus, bet sprendimo teisė vis tik turėtų priklausyti svarbiausią kompetenciją šioje srityje turintiems etninės kultūros ekspertams.

N. Balčiūnienės nuomone, tautinio paveldo srityje pernelyg didelis kitų sričių ekspertų dalyvavimas ekspertinėje taryboje gali būti pavojingas. Iškiltų pavojus pernelyg nukrypti į modernumą, kičą ir t.t.

J. Rudzinskas pritarė idėjai kreiptis į ministrą. Jis taip pat priminė Agentūros atsiradimo istoriją. Europos sąjunga iškelė reikalavimą, kad šalia būtų dar viena institucija, atliekanti vykdomo funkcijas. Taip atsirado LKT prie KM, ir Agentūra prie ŽŪM. Jo, nuomone, pernelyg didelis kitų sričių ekspertų įsitraukimas į TPP tarybą išties gali būti truputį pavojingas.

V. Dubnikienė pastebėjo, kad nebuvo paminėta viena esminė problema – lėšų skyrimas tautiniam paveldui. 2008-2009 metais nebuvo nė šimto sertifikuotų amatininkų. Dabar yra beveik 1000, o lėšų krepšelis yra toks pat – 200 000 eur. Labai svarbu siekti lėšų padidinimo šiai sričiai. Kitas dalykas – dėl sertifikavimo kokybės. Keletą metų nebuvo jokios sertifikuotų produktų patikros. Meistrai dažnu atveju sertifikavimui pristato labai kokybiškus gaminius, o masinėje gamyboje pasirodo kičas. Tai lemia suinteresuotumas uždirbti.

NUTARTA:

1.Susitikti su naujuoju Žemės ūkio ministru dėl ministerijos veiklos įgyvendinant TPPĮ ir dėl siūlymų tobulinti TPPĮ – aiškiau apibrėžti TPP tarybos statusą ir sudėtį, išbraukti baigtinę sertifikavimo proceso datą;

2.Parengti EKG T raštą su siūlymais dėl TPPĮ tobulinimo, jį suderinti su EKG T nariais el. paštu arba kitame posėdyje.

2.SVARSTYTA. Informacinės sistemos, skirtos tradicinių amatininkų ir tautodailininkų gaminių viešinimui virtualioje erdvėje, sukūrimas.

V. Dubnikienė informavo, kad tautinio paveldo globos kaimas, kurias užduotis perduodant Agentūrai, buvo keliama mintis sukurti virtualią platformą, kurioje tautinio paveldo produktai būtų plačiai pristatomi, veiktų jų pardavimui. Informacinės sistemos sukūrimas buvo įtvirtintas net atskiru TPPĮ skyriumi. Tačiau vėliau jis iš TPPĮ buvo išbrauktas, neaišku kodėl.

D. Belevičienė pastebėjo, kad ko gero pradedant įgyvendinti TPPĮ buvo įsivaizduojama, jog svetainė www.tautinispaveldas.lt ir bus ta informacinė sistema, kurioje bus skelbiami ir meistrų darbai, ir parduotuvė, ir t.t. Bet taip nesigavo. Prieš kelis metus Vastybės kontrolė atliko visų panašių internetinių sistemą auditą. Panašu, kad informacinė sistema iš TPPĮ buvo išbraukta remiantis būtent Audito išvada, kad tokia sistema neegzistuoja. Ministerija tam lėšų neskyrė, tai yra labai brangus dalykas. Matyt, būtent dėl to ir buvo pasiūlyta informacinę sistemą išbraukti iš TPPĮ. D. Belevičienės pastebėjimu, kad Agentūra kuruoja *Litfood* svetainę, joje veikia platforma „Kaimas į namus“, buvo kalbama apie atskiros skilties apie tautinį paveldą išskyrimą joje. Taigi, minčių yra, bet kol kas rezultatų nėra.

D. Urbanavičienė pateikė kaip pavyzdį Saugomų teritorijų departamento sukurtą platformą www.gamtoje.lt. Jos nuomone, galima galvoti apie panašų modelį.

D. Belevičienės nuomone, turėtų būti viena platforma tradicinių gaminių sklaidai, nes kuo jų daugiau, tuo vartotojui sunkiau. Ji pasiūlė EKGTT susisiekti su Agentūros vadovu Šarūnu Celiešiumi. Tai būtų produktyvu.

L. Sungailienė pridūrė, kad ir dabar Tautinio paveldo produktų duomenų bazėje pateikiami duomenys išties daro įspūdį. Ir ne tik Lietuvoje, bet ir tarptautiniu mastu. Teko tarptautiniame forume pasakoti, kaip mūsų šalyje vykdomas tautinio paveldo išsaugojimas. Buvo parodytas kaip pavyzdys TPPĮ, programos, duomenų bazė. Tai sulaukė nuostabos ir gražių atsiliepimų, kad yra vykdomas labai gražus ir prasmingas darbas. O dėl informacinės sistemos – teisingai pastebėta, kad jos sukūrimas reikalauja labai daug investicijų ir kitų resursų. Tai būtų investicinio projekto ar net europinio projekto dalykas. Jei ji palengvintų ir patį sertifikavimo procesą, viešinimą, apjungtų ir elektroninę parduotuvę – tai būtų kelerių metų darbas, tačiau tai atneštų didelę naudą kelioms kartoms į priekį, ir iš ekonominės, ir iš kitų pusių. Ji labai pritarė, kad EKGTT paskatintų šios idėjos vystymą.

V. Griškevičienė atkreipė dėmesį, kad paslaugų ir produktų vartotojai nori įsigyti autentiškų dalykų, kurie atlieptų etnografinių regionų specifiką. Bet sistemoje www.tautinispaveldas.lt tai nėra pateikiama pagal regionus. Pvz. Šilutės, Klaipėdos savivaldybių teritorijos priklauso 2 regionams: Mažajai Lietuvai ir Žemaitijai, deja, sistemoje tiek meistrai, tiek produktai nėra išskirti. Reikalinga rimta sistemos peržiūra ir korekcija.

NUTARTA. Susitikti Všį „Kaimo verslų ir rinkų plėtros agentūra“ vadovu Šarūnu Celiešiumi dėl tautinio paveldo produktų informacinės sistemos tobulinimo.

3. SVARSTYTA. Nacionalinės J. Basanavičiaus premijos nuostatų įgyvendinimas ir 2020 m. laureato pagarsinimas.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad šis klausimas praėjusią savaitę buvo svarstomas Seimo Kultūros komitete. Jį išskėlė komiteto nariai R. Šarknickas, jam pritarė S. Tumėnas. Jie priminė, kad Nacionalinė J. Basanavičiaus premija turi būti įteikiama kartu su kitomis Nacionalinėmis kultūros ir meno premijomis vasario 16 dienos proga. Daugelis Komiteto narių tam pritaria. Nuostata iš Prezidentūros pusės taip pat yra palanki. Dabar laukiama Kultūros ministerijos naujos vadovybės. O pasipriešinimas iki šiol ėjo būtent iš Kultūros ministerijos tvirtinant, kad bendram teikimui nepitaria ir Nacionalinių kultūros ir meno premijų skyrimo komisija. Komitetas dabar laukia mūsų rašto šiuo klausimu. D. Urbanavičienė pakvietė D. Vyčinienę papasakoti, kokios nuostatos šiuo metu laikomasi Nacionalinių kultūros ir meno premijų skyrimo komisijoje.

D. Vyčinienė papasakojo, kad ji neoficialiai kalbėjosi tik viena šios komisijos nare. Jos asmenine nuomone, Nacionalinė J. Basanavičiaus premija vienintelė iš nacionalinių yra vardinė, tad gal ir neblogai, kad ji teikiama atskirai, šios premijos įterpimas tarp kitų premijų būtų dirbtinokas. Tačiau ji pabrėžė, kad tai tik asmeninė jos nuomonė, o Nacionalinių kultūros ir meno premijų skyrimo komisijoje klausimas dėl J. Basanavičiaus premijos įteikimo nei ankčiau, nei dabar nebuvo svarstomas.

D. Urbanavičienė priminė, kad pagal nuostatus Nacionalinė J. Basanavičiaus premija turi būti teikiama kartu su kitomis Nacionalinėmis kultūros ir meno premijomis, todėl reikėtų labiau paisyti ne asmeninių nuomonių, o nustatytos tvarkos. Be to, nuostatai nustato, kad po Nacionalinės J. Basanavičiaus premijos įteikimo EKGTT organizuoja atskirą laureato pagerbimo šventę.

D. Vyčinienės nuomone, siūlymas teikti Nacionalinę J. Basanavičiaus premiją atskirai kyla ne dėl to, kad bandoma ją sumenkinti, o dėl to, kad ji yra išskirtinė.

D. Urbanavičienė priminė, kad už J. Basanavičiaus premijos grąžinimą į kitų nacionalinių premijų būrį kažkada ypač aktyviai kovojo Marcelijus Martinaitis, jausdamas, kad kuriama atskirtis. Jis vis primindavo, kad 8 metus J. Basanavičiaus premija, būdama tik valstybine o ne nacionaline premija, būdavo teikiama kartu su Nacionalinėmis kultūros ir meno premijomis. D. Urbanavičienė pabrėžė, kad nuo 2018 m. J. Basanavičiaus premija įgavo nacionalinės premijos statusą, tad dabar yra tokio paties lygmens, todėl tuo labiau nusipelno tokio paties pagerbimo, kaip ir kitos nacionalinės premijos. Pastarųjų laureatus dag išsamiau pristato LRT, įteikimas vyksta Prezidentūroje – buvimas kartu ir Nacionalinei J. Basanavičiaus premijai suteiktų daugia svorio.

N. Balčiūnienė pastebėjo, kad būtų keista grįžti atgal ir sutikti su atskiru įteikimu. Taip pasielgus EKGTT tiesiog juokingai atrodytų. Kad premija išskirtinė yra gerai, bet ji nėra tiek

išskirtinė, jog negalėtų būti įteikta kartu su kitomis. Jos nuomone, reikia tęsti, kas pradėta, o sukti atgal būtų net negarbinga.

J. Vaiškūnas pasakė, kad toks svarstymas ir blaškymasis yra labai keistas. Metai iš metų buvo siekiama, kad Premija būtų teikiama kartu su kitomis kultūros ir meno premijomis. Kodėl to buvo siekiama? Tai simboliniai dalykai. Mes norime suartinti etninę kultūrą su nacionaline kultūra. Visų dėmesys vasario 16 dieną yra sutelktas į nacionalinių premijų įteikimą, norisi, kad tuo pačiu būtų garsinamas ir etninės kultūros vardas. O išskyrimas gali atsirasti būtent per pagerbimo šventės organizavimą. J. Vaiškūno nuomone, būtina siūlyti, kad būtų laikomasi priimtų nuostatų. Galų gale, čia yra EKGKT pasiekimas.

D. Vyčiniene pastebėjo, kad šiuo klausimu gal nereikia kreiptis į Nacionalinių kultūros ir meno premijų komisiją, nes ji visai nėra neatsakinga už premijų teikimo būdą.

L. Sungailienė priminė, kad jai pernai teko prisidėti organizuojant J. Basanavičiaus premijos įteikimą. Jos pastebėjimu, derinimai su Filharmonijos vadybininkais nebuvo malonūs. Buvo jausmas, kad nesi laukiamas. Buvo aišku, kad Filharmonijai šventę įsileisti ir padėti surengti nurodė Kultūros ministerija. Kultūros ministerijos. Gal to nepajuto svečiai ar laureatė, tačiau organizacinis komitetas tai pajuto. Ne taip paprasta buvo pasirengti ir TV transliacijai. Jeigu nacionalinių kultūros ir meno premijų įteikimo iškilnių transliacijai yra sudaroma speciali komanda, tai rodo ir rimtesnį požiūrį, ir gaunasi kokybiškas aukšto lygio produktas. J. Basanavičiaus premijos įteikimas to tikrai yra vertas. O iškilmes tikrai galima surengti atskirai, tai gali daryti EKGKT ar kita didesnę patirtį tame turinti institucija. Tikrai viskas turi būti išspręsta aukščiausiu lygiu, o ne gelbėjantis iš padėties ir jaučiant, kad esi nelaukiamas.

D. Urbanavičienė pasiūlė rašyti raštą Kultūros komitetui, jame padėkoti už tai, kad klausimas buvo iškeltas ir išdėstyti, kad Taryba toliau laikosi nuostatos, jog Premijos teikimo nuostatai turi būti pilnai įgyvendinti – J. Basanavičiaus premija turi būti įteikta kartu su kitomis nacionalinėmis premijomis. Ji paklausė nuomonės, kur geriausiai būtų surengti laureato pasveikinimo šventę.

N. Balčiūnienės nuomone, dėl to apsispręsti galbūt dar per anksti.

D. Urbanavičienės pritarė, kad galima šį klausimą užbaigti ir kitame posėdyje. Ji pakvietė teikti siūlymus el. paštu.

D. Vyčiniene pastebėjo, kad sprendimą įtakos ir koronos situacija.

D. Urbanavičienė pasvarstė, galbūt verta kreiptis į LRT dėl laureato viešinimo. Reikėtų pakviesti, kad J. Basanavičiaus premijos laureatas būtų pristatomas kaip ir kiti.

D. Vyčiniene nuomone, tai būtinai reikia padaryti ir kuo greičiau.

D. Urbanavičienė paklausė L. Sungailienės, į ką reikėtų kreiptis.

L. Sungailienės nuomone, geriausia kreiptis į generalinę direktorę Moniką Garbačiauskaitę. Galima kreiptis į „Kultūros dienos“ pagrindinį redaktorių Denisą Kolomyckį. Galėtų tarpininkauti ir Gerūta Griniūtė susisiekiant su atsakingais asmenimis. Pirmiausia per direktorę.

D. Vyčiniene pabrėžė, kad reikia prašyti, jog būtų viešinama su ta pačia nacionalinės premijos laureato rubrika – vienodai su kitais.

NUTARTA:

1. Pagal išsakytas pastabas parengti raštą dėl Nacionalinės J. Basanavičiaus premijos įteikimo Seimo Kultūros komitetui; jį adresuoti ir Kultūros ministru.

2. Kreiptis į LRT dėl Nacionalinės J. Basanavičiaus premijos laureato pristatymo kartu su kitais nacionalinių premijų laureatais.

4. SVARSTYTA. Advento ir Kalėdų folkloro/postfolkloro grojaraščio parengimas ir viešinimas.

D. Urbanavičienė priminė, kad advento ir Kalėdų folkloro/postfolkloro grojaraščiai jau buvo sukurti pernai ir užpernai. Tačiau jie buvo sudaryti remiantis duomenų baze www.pakartot.lt, o šiemet grojaraštis sukurtas *youtube* platformoje.

A. Daraškevičienė informavo, kad LATGA patvirtino, jog rekomenduojant vieną ar kitą grojaraštį, kūrėjų ar autorių teisės tikrai nėra pažeidžiamos. Atsakomybė dėl transliavimo viešajame eteryje yra priskiriama transliuotojams. Tad iš EKG T pusės prie kvietimo klausytis kalėdinio grojaraščio būtų gražu pridėti kvietimą dėl viešo transliavimo susisiekti su LATGA ir AGATA. Toks kvietimas EKG T svetainėje bei veidaknygėje jau yra patalpintas. Dėl grojaraščio dainų transliavimo mokyklose LATGA informavo, kad pagal įstatymą nemokamai tai daryti galima tik per pamokas mokymo tikslais, o transliuojant per pertraukas visgi reikėtų sutarčių, kurių mokyklos paprastai neturi.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad šiais metais, kada mokymas yra nuotolinis, siūlyti grojaraštį transliuoti mokykloms būtų nelogiška. Ji pasidžiaugė, kad šiemet viešosiose erdvėse prie Kalėdinių eglių daug kur skamba lietuviška kalėdinė muzika, nors tai ir nebūtinai yra folkloras. Tai, kad angliška muzika yra keičiama į lietuvišką, galbūt šiek tiek lėmė ir EKG T kvietimai, kurie buvo išsiųsti savivaldybėms pernai ir užpernai. Tad ji pasiūlė tą patį padaryti ir šiemet. D. Urbanavičienė priminė, kad leista vis dar dirbti darželiams, galima pasiūlyti jiems.

J. Vaiškūnas nuomone, svarbiausia informaciją apie grojaraštį (kur jį galima rasti) perduoti prekybos centrums. Galima apie tai paskelbti žiniasklaidoje, sujungiant su kalėdiniu sveikinimu.

NUTARTA:

1. Advento ir Kalėdų folkloro/postfolkloro grojaraštį viešinti, nusiunčiant jį prekybos centrums ir žiniasklaidai;
2. Viešinti grojaraštį žiniasklaidoje kartu su kalėdiniu EKGTT sveikinimu.

5. SVARSTYTA. Lietuvos profesijų klasifikatorius.

A. Daraškevičienė informavo, kad EKGTT nariams teikiant siūlymus dėl Profesijų klasifikatoriaus papildymo išsiskyrė nuomonės dėl būtinybės įtraukti etninės kultūros mokytojus ir dėstytojus. Viena nuomonė yra tokia, kad klasifikatoriuje jau yra išskirti „kiti humanitarinių mokslų mokytojai ir dėstytojai“, o ši kategorija lyg ir apima etninės kultūros mokytojus ir dėstytojus, todėl gal to ir pakanka. Kita nuomonė – verta etninės kultūros mokytojus ir dėstytojus įtraukti atskirai. A. Daraškevičienės pastebėjimu, pavyzdžiui, pagrindinio ir vidurinio ugdymo mokytojų pogrupyje yra išskiriamos netgi 33 mokytojų kategorijos. Pavyzdžiui, baltarusių kalbos mokytojas, danų kalbos mokytojas, italų kalbos mokytojas, politologijos mokytojas, teatro meno mokytojas, braižybos mokytojas, darbų mokytojas ir t.t. A. Daraškevičienės nuomone, etninės kultūros mokytojo išskyrimas čia tikrai būtų adekvatus. Tačiau jos pastebėjimu, profesijų klasifikatorius apskritai yra sudarytas gana chaotiškai. Pavyzdžiui, neformaliojo švietimo pogrupyje kažkodėl muzikos mokytojai yra atskirai išskirti, nors yra meninio ugdymo mokytojų, o sporto mokytojų kategorija (kuri čia išties turėtų būti labai reikšminga) apskritai neišskiriama. Neformaliojo švietimo muzikos mokytojų pogrupyje išskiriamos trys kategorijos: „Neformaliojo švietimo mokytojas {muzikos mokymas}“, „Privatus gitaros mokytojas“, „Privatus dainavimo mokytojas“. Neaišku, kodėl išskiriamas gitaros mokytojas, kai kitų instrumentų mokytojai neišskiriami ir kodėl išskiriamas būtent privatus mokytojas, kai valstybinėje įstaigoje dirbantis mokytojas neminimas. A. Daraškevičienė paklausė, galbūt verta siūlyti peržiūrėti ir koreguoti profesijų klasifikatorių iš esmės?

D. Urbanavičienė patikslino, kad Profesijų klasifikatorių tvarko Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Ekonomikos plėtros departamento žmogiškųjų išteklių plėtros skyrius. Galima į juos kreiptis ir išsiaiškinti. Beje, viešai pateikiamoje informacijoje teigiama, kad klasifikatorius parengtas pagal Tarptautinį standartinį profesijų klasifikatorių. Galbūt reikėtų

ir į jį pasigilinti. D. Urbanavičienė pastebėjo, kad visgi dar trūksta amatininkų sąrašo papildymo. Jei yra aludaris, kodėl nėra vyndario?

A. Daraškevičienės nuomone, amatininkų sąrašą reikėtų plėtoti itin smarkiai.

R. Paukštytė-Šaknienė pritarė, kad Profesijų klasifikatorius išties yra sudarytas nelabai kvalifikuotai, bendrus principus ten išvelgti sunku. O kol kas galima siūlyti iš mūsų srities įtraukti kuo daugiau profesijų, tarp jų ir etninės kultūros mokytojo.

J. Vaiškūnas pritarė, kad galima siūlyti visą klasifikatorių keisti iš esmės. Nors tai, tiesą sakant, nėra EKG T uždavinys. Kitas kelias – siūlyti savo srities profesijas. Ir, žinoma, reikia siūlyti jų kuo daugiau. Siūlymą klasifikatorių keisti iš esmės bus galima pateikti nebent tuo atveju, jeigu mūsų pasiūlytos profesijos nebus įtrauktos.

D. Urbanavičienės nuomone, pildant amatininkų sąrašą daug pasiūlymų galėtų pateikti Lietuvos liaudies buities muziejus.

J. Šorys atkreipė dėmesį į amatininkus, dirbančius su kulinariniu paveldu. Jei bus aludariai ir vyndariai, turi būti ir middariai.

A. Daraškevičienė pasiūlė apsispręsti iki kokio lygio čia reikėtų smulkintis.

J. Rudzinskas pasiūlė įtraukti ir tautodailininko profesiją.

N. Balčiūnienė paklausė, kodėl nėra dainininkų, jeigu yra šokėjai.

J. Vaiškūno nuomone, matyt, profesijų sąrašas sudaromas tokiu principu: kas ką pasiūlo, tą ir įtraukia. Dėl to jis ir gaunasi chaotiškas. Tačiau jo vertė, matyt, yra tame, kad profesijos nurodomos smulkiai. Jei atsiranda kažkokia profesija, tai atsiranda ir pripažinimas, kad reikia ruošti šios profesijos žmones ar pan.

L. Sungailienė pastebėjo, kad EKG T, LNKC ir V. Tumėnas nemažai nuveikė įvardindami visas etninės kultūros ir nematerialaus kultūros paveldo sritis. Gal verta peržiūrėti, ar kiekvienos srities profesiją randame profesijų klasifikatoriuje.

J. Rudzinskui papildė, kad jam teko susipažinti su vienu ES profesijų klasifikatoriumi, kuris yra labai smulkus. Tad čia irgi galima bandyti įvardinti etninei kultūrai aktualias profesijas smulkiai.

D. Urbanavičienė pritarė L. Sungailienės siūlymui papildyti klasifikatorių remiantis išskirtomis etninės kultūros sritimis. Ji pasiūlė įtraukti į siūlymų parengimą dr. Vytautą Tumėną.

NUTARTA. Toliau rinkti siūlymus dėl Lietuvos profesijų klasifikatoriaus pildymo etninės kultūros srities profesijomis, įtraukti į siūlymų rengimą dr. V. Tumėną.

6. SVARSTYTA. Priemoka EKG T pirmininkei už viršvalandinį darbą.

J. Rudzinskas atkreipė dėmesį, kad EKG T pirmininkės darbo laikas neapsiriboja darbo valandomis, ji dirba daugybę viršvalandžių, taip pat poilsio dienomis. Jis pasiūlė pasinaudoti įstatymo teikiamomis galimybėmis ir išmokėti jai vienkartinę atyginimo dydžio išmoką.

NUTARTA. Pagal LR valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo 6 str. skirti pirmininkei vienkartinę pareiginės algos dydžio priemonę už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis.

7.SVARSTYTA. Kiti klausimai

D. Urbanavičienė priminė, kad gruodžio 16 dieną buvo nuplanuota LR Seime surengti tarptautinį tautodailės klausimams skirtą simpoziumą. Buvo pakviesti specialistai iš užsienio, numatyti vertėjai ir t.t. Tačiau dėl ekstremalios situacijos nutarta simpoziumą perkelti į kitus metus. Tikimasi, kad pavasarį judėjimo ribojimų nebebus, tad visų simpoziumo organizatorių vardu parengtas kreipimasis dėl jo perkėlimo į gegužės pabaigą. Jį būtų planuojama suderinti su festivaliu „Sakmba skamba kankliai“, į jo programą įtraukti tuo metu vykstančią mugę ir t.t. O Tautodailės metams skirta konferencija visgi įvyks gruodžio 17 d.

L. Sungailienė pasidžiaugė, kad EKG T siūlymų nemažai įtraukta į Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos 2020-2024 m. veiksmų planą. Šiek tiek neramu dėl to, kad laukia daug darbo. Viena iš numatytų priemonių – rengti naujas nominacijas į tarptautinius UNESCO sąrašus. Galvojama apie tradicinių šokių įtraukimą. Ji taip pat informavo, kad Lietuvos nematerialaus kultūros paveldo sąvado komisija patvirtino 6 paraiškas, dėl dviejų dar svarstoma. L. Sungailienė padėkojo prof. dr. L. Petrošienei už pagalbą rengiant vieną iš šių paraiškų. Ji pakvietė visus Tarybos narius raginti žmones, bendruomenes teikti Lietuvos nematerialaus kultūros paveldo sąvadui naujas paraiškas.

D. Urbanavičienė informavo, kad rytoj Kultūros komitetas svarstys Kultūros politikos pagrindų įstatymo projektą. Nuo EKG T yra nusiųstas raštas, primenant jau anksčiau EKG T pateiktas pastabas. Kitas klausimas, kuris bus svarstomas Kultūros komitete – Kultūros rėmimo fondo veikla. Nuo EKG T taip pat yra nusiųstas raštas išsakant tai, kas jau anksčiau buvo nutarta. D. Urbanavičienė pažadėjo šiuos raštus netrukus atsiųsti.

Posėdžio pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

Posėdžio sekretorė

Audronė Daraškevičienė